

Restauratie van historisch parket

Historische parketvloeren zijn mooi. Ze zijn onlosmakelijk verbonden met het interieur van een monument. Zij vormen een illustratie van de vormgeving, de beleving en het gebruik van de ruimte in het verleden. Een bepaalde indeling of lijnvoering in een parketvloer, die ook herkenbaar is in het plafond of de wanden, laat zien hoezeer de verschillende onderdelen van het interieur met veel zorg zijn ontworpen en vormgegeven.

Restauratie van historisch parket

Schade

Onvoldoende ventilatie, (vloer-) verwarming of slecht uitgevoerde isolatie kunnen de conditie en levensduur van parket nadelig beïnvloeden. Parketvloeren kunnen breuken, scheuren en barsten vertonen of gedeeltelijk loskomen, opzwellen of verzakken. Schade kan ook bestaan uit verkleuringen, verontreinigingen, biologische aantastingen, slijtage, krassen of deukjes.

Onderzoek eerst de oorzaak

Schade aan parket ontstaat meestal door menselijk handelen, verkeerd onderhoud of een verkeerd binnenklimaat. Een paar voorbeelden:

Is het historisch parket beschadigd door optrekkend vocht, condensatie of door bouwkundige (bijvoorbeeld lekkages) of bouwfysische schadeprocessen (bijvoorbeeld optrekkend grondvocht)?

Herstel of vervang parketvloeren pas wanneer problemen in de ondergrond of oorzaken van de schade zijn opgelost. Onderzoek altijd de stabiliteit van de dragende constructie.

Zijn in de kelder of onder de parketvloer isolatie of dampdichte schermen aangebracht?

Kelders die niet of slecht zijn geïsoleerd of geventileerd,

kunnen door condensatie voor vochtproblemen zorgen in bovenliggende parketvloeren, zoals het oplossen van lijmen. Let op het gebruik van goede isolatiematerialen, die onder meer voldoende waterdampdoorlatend zijn en geen siliconen of kunstharsen (urethanen) bevatten.

Is een klimaatinstallatie of vloerverwarming aangebracht?

Vloerverwarming wordt bij voorkeur niet onder een historisch parket aangebracht, omdat hiervoor de parketvloer gedemonteerd moet worden en beschadigd raakt en de vloer daarna vaak in een andere volgorde of in een ander patroon wordt teruggelegd. Herstel of herleg de parketvloer pas wanneer het binnenklimaat volledig gestabiliseerd is.

Is de historische parketvloer behandeld met een was, lak, vernis, olie of worden beschermende lagen opgeschuurd of verwijderd?

Door lagen op verkeerde wijze te verwijderen, bijvoorbeeld door schuren, kan gemakkelijk onherstelbare schade aan het parket zijn ontstaan. Parketlak op historisch parket wordt afgeraden, omdat deze lakken op basis van kunstharsen alleen te verwijderen zijn door zeer intensief te schuren, waardoor de parketlaag beschadigd wordt.

Restauratieladder

Alvorens de schade te herstellen moet duidelijk zijn vanuit welke uitgangspunten dit herstel gaat plaatsvinden. Hiervoor is de Restauratieladder een handig hulpmiddel: welke onderdelen moeten worden geconserveerd, gerepareerd of vernieuwd (gekopieerd, geïmiteerd, verbeterd)?

Bij de eerste trede (1) gaat het om conserveren, met behulp van maatregelen die een optimale omgeving waarborgen en de juiste voorwaarden te scheppen voor het bewaren en behoud van parket en houten afwerkvloeren, zoals het vastzetten van losse parketdelen en het herstellen van kleine aantastingen.

De volgende trede (2) is het repareren, waarbij intensiever wordt ingegrepen door beschadigingen in goede staat te herstellen. Hierbij wordt zo veel mogelijk de laatst aangetroffen toestand geconsolideerd. Moderne toevoegingen zijn hierbij mogelijk, als zij het oorspronkelijke vervaardigingsconcept en het voortbestaan van de historische vervaardigings- en gebruikssporen niet schaden.

De laatste trede (3) is het vernieuwen, in drie varianten: a) door te kopiëren: aangetaste delen van de parketvloer vervangen zonder verbeteringen of aanpassingen in de detaillering en profilering, b) door te imiteren: het vervaardigen van een oude vorm met gebruikmaking van nieuwe techniek(en). Hierbij blijft het beeld nagenoeg ongewijzigd, maar kunnen andere houtsoorten en moderne technieken, werk- en tussenvloeren of oppervlaktebescherming worden toegepast en c) door te verbeteren: hierbij blijft het beeld zo veel mogelijk gehandhaafd, maar kunnen behalve andere houtsoorten of onderlagen ook de eisen op het gebied van brandveiligheid en hogere eisen aan de belastbaarheid worden meegenomen.

Restauratieladder

1. Conserveren/
onderhoud

2. Repareren

3. Vernieuwen

3a Kopiëren

3b Imiteren

3c Verbeteren

Waar moet u op letten?

Raadpleeg een parketteur of restaurator die werkt op basis van de Uitvoeringsrichtlijn Historisch Parket (URL 4013). Deze beschikt over de juiste kennis en expertise.

- **Beschermende maatregelen**

Een bedrijf dat werkt volgens de Uitvoeringsrichtlijn zorgt ervoor dat de parketvloer beschermd is wanneer er gebruikgemaakt wordt van steigers of wanneer de vloer tijdens de werkzaamheden beloopbaar moet blijven. Tevens dat openingen en gaten in de vloer afgedekt zijn.

- **Materiaalkeuze**

In de Uitvoeringsrichtlijn staan de opties beschreven voor de te kiezen houtsoorten, de bijbehorende kwaliteitseisen en voor welke situatie deze houtsoorten geschikt zijn. Ook vindt u informatie over andere relevante materialen zoals was, vernis, lijmen, vulmiddelen en bevestigingsmaterialen.

- **Technieken en toepassingen**

De Uitvoeringsrichtlijn bevat veel aanwijzingen voor toe te passen houtsoorten, het verwijderen en opnieuw aanbrengen van afwerkingsmiddelen (was, vernis etc.), het bestrijden van eventuele insecten en schimmels, het aanbrengen van isolerende voorzieningen en de bevestigingstechnieken.

Een van de bijlagen van de Uitvoeringsrichtlijn is de *Checklist eigenaar (voorafgaand aan werkzaamheden)*. Deze bevat een vragenlijst die u als eigenaar/beheerder kan helpen bij het voorkomen van schade aan parket door onzorgvuldig handelen.

De volledige tekst van de uitvoeringsrichtlijn is te vinden op de website van stichting ERM, www.stichtingerm.nl/richtlijnen/parket.

Samenwerken aan restauratiekwaliteit

Stichting ERM

Binnen de stichting ERM werken overheden, opdrachtgevers en opdrachtnemers samen om de kwaliteit van het onderhouden en restaureren van monumenten op een breed gedragen kwaliteitsniveau te brengen en te houden. Daartoe stellen zij Uitvoeringsrichtlijnen (URL) en Beoordelingsrichtlijnen (BRL) op, tezamen erkenningsregelingen genoemd. Een URL bevat de afspraken die gemaakt zijn over het op juiste (technische) manier uitvoeren van onderhoud en restauratie. Een BRL bevat de afspraken over het aantoonbaar en het systematisch borgen van die kwaliteit. Een organisatie die aan zowel de uitvoeringsrichtlijn als de beoordelingsrichtlijn voldoet kan het ERM-certificaat Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg halen.

Stichting
Erkende
Restauratiekwaliteit
Monumentenzorg

Postbus 420, 2800 AK Gouda
T (085) 486 24 80
secretariaat@stichtingERM.nl
www.stichtingERM.nl